

МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА СУЧАСНОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто особливості формування мовленнєвої культури сучасної молоді в умовах активного розвитку інформаційних технологій. Проаналізовано вплив інтернет-комунікації, соціальних мереж та новітніх форм спілкування на використання мовних засобів. Визначено роль мовної освіти у формуванні грамотного та свідомого ставлення до мовлення.

Ключові слова: мовленнєва культура, українська мова, цифрова комунікація, інтернет-спілкування, молодіжне мовлення.

Abstract

The article examines the peculiarities of the formation of speech culture of modern youth in the context of the rapid development of information technologies. The influence of Internet communication, social networks and modern forms of interaction on the use of language means is analyzed. The role of language education in developing grammatical and conscious speech habits is determined.

Keywords: speech culture, Ukrainian language, digital communication, Internet communication, youth language.

У сучасному суспільстві мова є не лише засобом спілкування, а й важливим чинником формування особистості. Мовленнєва культура людини значною мірою впливає на ефективність комунікації, а також свідчить про освітній і культурний рівні мовця. Особливо це помітно серед молоді, де активно формуються нові мовні тенденції та способи взаємодії.

Сьогодні розвиток цифрових технологій значно вплинув на зміну способів обміну інформацією. Соціальні мережі, месенджери та інші онлайн-платформи стали основним середовищем спілкування, що призводить до появи нових мовних форм, скорочень та запозичень [1]. Ці зміни є природною частиною розвитку мови, проте вони можуть впливати на дотримання норм української літературної мови [2].

Мовленнєва культура передбачає вміння правильно, логічно та доречно використовувати мовні засоби залежно від конкретної ситуації. Вона охоплює дотримання орфоепічних, лексичних, граматичних та стилістичних норм. Формування високого рівня мовленнєвої культури є важливим завданням освіти, оскільки навчальні заклади сприяють розвитку мовної компетентності та відповідального ставлення до мовлення [1].

Проблему мовленнєвої культури неодноразово досліджували українські мовознавці. Зокрема, значний внесок у вивчення цього питання зробили О. Пономарів, Л. Мацько, Н. Бабич та Я. Радевич-Винницький. Їхні роботи присвячені вивченню культури мовлення, дотриманню норм літературної мови та особливостям комунікації в різних сферах життя.

О. Пономарів підкреслював, що мовленнєва культура проявляється у свідомому виборі мовних засобів відповідно до норм літературної мови, а також у здатності правильно добирати слова та граматичні конструкції залежно від ситуації [3]. Л. Мацько зазначає, що мовленнєва культура є невід'ємною частиною духовної культури суспільства та формується через навчання, щоденне спілкування і соціальну взаємодію [4].

Сьогодні на мовну культуру молоді суттєво впливають цифрові технології. Активне спілкування в інтернеті стимулює використання скорочень, графічних символів, емодзі та елементів сленгу [1]. Часто молодь вживає іншомовні запозичення, особливо англійські слова, пов'язані з цифровими технологіями та інтернет-культурою. До таких слів належать «чат», «пост», «лайк», «блог», «стрім», «репост», «коментар» [4]. Деякі з них уже настільки поширені, що їх можна почути не лише серед молоді, а й у медіа.

Н. Бабич наголошує, що важливим показником високого рівня мовленнєвої культури є вміння користуватися багатством рідної мови та уникати надмірних запозичень [1]. Окрім цього, швидкість сучасного спілкування в месенджерах змушує користувачів скорочувати слова або замінювати розділові знаки символами, що може знижувати рівень мовної культури [2].

Водночас цифрові платформи надають і позитивні можливості. Онлайн-словники, довідники, освітні платформи та курси української мови допомагають підвищувати грамотність та вдосконалювати мовлення [5].

Освіта залишається ключовим фактором у формуванні мовленнєвої культури. Під час навчання студенти опановують норми літературної мови, вчаться правильно використовувати мовні засоби в професійній діяльності та знайомляться з різними стилями мовлення. Разом із тим, надмірне використання сленгу й іншомовних запозичень може негативно впливати на мовну культуру, витісняючи українську лексику.

Отже, мовленнєва культура сучасної молоді формується під впливом традиційних норм і нових комунікативних практик, що з'явилися завдяки цифровим технологіям. Тому важливим завданням сучасної мовної освіти є формування свідомого ставлення до мовлення та вміння поєднувати сучасні мовні тенденції з нормами літературної мови [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
2. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: Сполом, 2001. 223 с.
3. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. Київ: Либідь, 2011. 240 с.
4. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
5. Пономарів О. Д. Сучасна українська мова. Київ: Либідь, 2008. 488 с.

Тасьмук Анастасія Ігорівна – студентка 1 курсу, ФІПА, 4КН-25б, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: anastasia.tasmuk@gmail.com

Стадній Алла Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: stadniy.all@vntu.edu.ua

Tasmuk Anastasia Igorevna – 1st year student, FIIPA, 4KN-25b, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: anastasia.tasmuk@gmail.com

Stadnii Alla Serhiivna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: stadniy.all@vntu.edu.ua